

*Міністерство освіти і науки України
Таврійський державний
агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного*

Наукова бібліотека

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ, НАВЧАЛЬНИХ ТА НАВЧАЛЬНО- МЕТОДИЧНИХ ВИДАНЬ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

**МЕЛІТОПОЛЬ
2021**

УДК 378.4.091.2(477.64):002.2

В 47

Укладач: Н. М. Семенюк

В 47 Вимоги до оформлення наукових, навчальних та навчально-методичних видань : рекомендації / ТДАТУ; наук. бібліотека; уклад.: Н. Семенюк. – Мелітополь: [б.в.], 2021. – 16 с.

Рекомендації розроблені на основі законодавчих актів та нормативно-правових документів України з видавничої діяльності і надають загальну інформацію щодо оформлення обкладинки, титульної сторінки, звороту титульної сторінки і кінцевої титульної сторінки наукових, навчальних та навчально-методичних видань.

Рекомендації будуть корисними авторам та укладачам наукових, навчальних та навчально-методичних видань.

Вступ

Кожна книга займає визначене місце у своїй галузі. Залежно від її наукової або практичної цінності, особливостей змісту, теми складається загальна характеристика видання, що втілюється в оформлення, формує його образ в цілому. Розвиток суспільства завжди визначався розвитком науки, отже, і наукової літератури, а розповсюджуються наукові знання серед широкого загалу читачів саме через навчальні видання. І в цьому випадку - зміст і оформлення мають органічно доповнювати і розкривати один одного.

Проблема оформлення друкованих видань відповідно до їх типу, читацького призначення і суспільного значення є актуальною для сьогодення, особливо зважаючи на виникнення великої кількості нових видавництв. Від того, наскільки якісно будуть оформлені ці типи видань, буде залежати, чи дійдуть вони до своїх читачів.

Нормативна база

- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про вищу освіту»;
- Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної»;
- Закон України «Про видавничу справу»;
- Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»;
- Закон України «Про авторське право і суміжні права»;
- Закон України «Про бібліотеки та бібліотечну справу»;

- ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять»;
- ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості»;
- ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»;
- ДСТУ 7152:2020 «Інформація та документація. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках».

Основні поняття та визначення

У цьому Положенні терміни вживаються відповідно ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять»:

Видання – документ, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений друкуванням, тисненням або іншим способом, містить інформацію, призначену для поширення, і відповідає вимогам державних стандартів, інших нормативних документів щодо видавничого оформлення і поліграфічного виконання.

Підручник – навчальне видання, що містить систематизоване викладення навчальної дисципліни, відповідає навчальній програмі дисципліни та офіційно затверджене як такий вид видання.

Навчально-методичний посібник – навчальне видання з методики викладання навчальної дисципліни (її частини).

Навчальний посібник – навчальне видання, що доповнює або частково(повністю) замінює підручник у викладі матеріалу з певної навчальної дисципліни та офіційно затверджене як такий вид видання.

Методичні рекомендації (методичні вказівки) – навчально-методичні видання, що містять інформацію

обов'язкового чи рекомендаційного характеру для виконання різних видів аудиторної та самостійної роботи студентами: практичних занять і семінарів, лабораторного практикуму, курсового й дипломного проектування, типових та контрольних завдань, контрольних робіт для студентів заочної форми навчання тощо.

Монографія – наукова праця, яка містить повне або поглиблене дослідження однієї проблеми чи теми, що належить одному або декільком авторам.

Курс лекцій – навчальне видання повного викладу тем навчальної дисципліни, визначених програмою.

Конспект лекцій – навчальне видання стислого викладу курсу лекцій або окремих розділів навчальної дисципліни.

Практикум – навчальне видання практичних завдань і вправ, що сприяють засвоєнню одержаних знань, набутих умінь і навичок. Різновидом практикумів є збірники задач і вправ, інструкції до лабораторних і практичних робіт, дидактичні матеріали, робочі зошити.

Структура навчальних видань

Навчальне видання повинно мати таку структуру:

- зміст;
- вступ (передмова);
- основний текст;
- питання, тести для самоконтролю, обов'язкові та додаткові завдання, приклади;
- післямова;
- перелік використаних або рекомендованих джерел;
- додатки;
- покажчик.

Зміст – це перелік заголовків рубрик у книзі. Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки у тексті.

Скорочувати заголовки у змісті або давати їх в іншій редакції порівняно із заголовками у тексті не дозволяється. Позначення ступенів прийнятої рубрикації («частина», «розділ», «параграф» та їхні порядкові номери) пишуться в один рядок з відповідними заголовками і відділяються від них крапкою.

Всі заголовки у змісті починаються з прописної літери без крапки на кінці. Останнє слово кожного заголовка з'єднують крапками з відповідним номером сторінки у правому стовпчику змісту.

Вступ (передмова) повинен розкривати мету вивчення дисципліни, визначати роль дисципліни, визначати її місце серед інших дисциплін у структурно-логічній схемі підготовки фахівців, формувати основні завдання, що стоять перед студентом під час вивчення навчальної дисципліни. Обсяг передмови – 0,1–0,2 авторського аркуша.

Основний текст – це дидактично та методично опрацьований і систематизований автором навчальний матеріал. Відбір матеріалу для навчальної книги повинен базуватися на принципах науковості, об'єктивності, логічної послідовності. Композиція видання, терміни, прийоми введення до тексту нових понять, використання засобів наочності повинні бути спрямовані на те, щоб передати студентові певну інформацію, навчити його самостійно користуватися книгою, захопити, зумовити інтерес до дисципліни, що вивчається.

Питання, тести, задачі, завдання. Питання та завдання (для самоперевірки та контролю засвоєння знань) у навчальній книзі дозволяють забезпечити більш ефективно опрацювання студентом навчального матеріалу у процесі самостійної роботи. Такі контрольні питання та завдання, що розміщуються наприкінці кожної структурної частини книги (глави, параграфа), мають сприяти формуванню практичних прийомів і навичок логічного мислення.

Під час написання навчальних книг необхідно орієнтувати студента на активну пізнавальну діяльність, самостійну творчу працю та вміння розв'язувати задачі. У кожному підручнику, посібнику мають бути приклади, питання, задачі.

Ілюстрація у навчальній книзі. Вибір виду ілюстрацій залежить від мети, яку ставить перед собою автор. Можна сформулювати такі загальні рекомендації авторам по ілюструванню навчальних книг:

- ілюстрації мають використовуватися тільки у тих випадках, коли вони розкривають, пояснюють або доповнюють інформацію, що міститься у книзі;
- вигляд ілюстрацій має відповідати ступеню підготовленості студентів;
- під час підготовки ілюстрацій слід враховувати можливості відтворення їх типографією та інші фактори;
- ілюстрації у вигляді схем не повинні повторювати матеріалу основного тексту або містити зайву інформацію, що відволікає читача від засвоєння теми;
- подані в підручниках та посібниках технічні креслення, що пояснюють устрій та принципи роботи машин, їх механізмів та вузлів, не повинні містити малозначущих подробиць;
- однотипні ілюстрації у підручнику мають бути виконані однією технікою;
- при поданні статистичних даних доцільно використовувати графіки та діаграми, які є ефективним засобом передачі інформації між величинами і явищами, що вивчаються;

- доцільно використовувати кольорові ілюстрації, які не тільки збагачують інформацію, а й акцентують увагу читачів на основних ідеях ілюстрованого матеріалу.

Післямова. Цей елемент може включатися автором у структуру видання з метою підведення підсумків у викладенні всього навчального матеріалу або його частини. Автор звертає увагу на невирішені питання з певної галузі знань, наукового напрямку, наявні гіпотези, а також на основні подальшого розвитку науки.

Перелік використаних та рекомендованих джерел.

У виданні необхідно використовувати лише дані, дозволені для вільного опублікування. У кінці розділу або підручника (посібника) необхідно вказати основну використану або рекомендовану літературу для поглибленого вивчення курсу. Бібліографічний опис має бути оформлений відповідно до ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».

Додатки - є важливим засобом збагачення змісту видання. У вигляді додатків доцільно подавати різні матеріали, що доповнюють або ілюструють основний текст, та довідково-інформаційні дані для розв'язання контрольних завдань і прикладів (таблиці, схеми тощо). Додатки за своїм характером та змістом повинні стосуватися всього видання в цілому або його частин, а не окремих питань.

Структуру інших видів навчальних видань (окрім підручників і навчальних посібників) визначають автори відповідно до цільового призначення цих видань.

Оформлення сторінок навчального видання

Обкладинка

- надзаголовачні дані: галузеве міністерство, назва закладу від імені якого випущене видання;
- автор(автори): вказувати до 4 авторів, якщо авторський колектив, то автори на обкладинці не вказують;
- заголовок (регістр; вирівнювання по центру);
- підзаголовочні дані про вид видання;
- місце видання;
- рік видання.

Зразок оформлення обкладинки

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ПОЧЕРНИНА Н.В.

**МАКРОЕКОНОМІЧНА
ПОЛІТИКА**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Мелітополь, 2021

Титульна сторінка

- надзаголовочні дані: галузеве міністерство, назва закладу від імені якого випущене видання;
- автор(автори): вказувати всіх авторів або авторський колектив;
- заголовок (регістр; вирівнювання по центру);
- підзаголовочні дані про вид видання;
- місце видання;
- видавництво;
- рік видання.

Зразок оформлення титульної сторінки

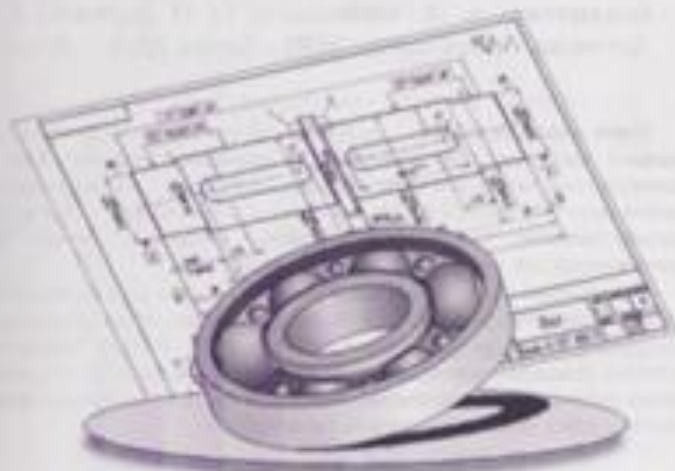
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

*Лариса Бондаренко, Андрій Чаплінський,
Олександр Вершков, Галина Антонова*

МЕХАНІКА МАТЕРІАЛІВ І КОНСТРУКЦІЙ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

до виконання курсової роботи

Мелітополь
2020

Зворот титульної сторінки

- індекс УДК (зліва)
- авторський знак (зліва, під УДК);
- гриф ухвалення видання (по центру);
- відомості про рецензентів (прізвище та ініціали жирним шрифтом, наукова ступінь, заклад);
- макет анотованої каталожної картки (бібліографічний опис, ISBN, анотація);
- знак охорони авторського права (вирівнювання по правому краю);
- міжнародний стандартний книжковий номер (жирний шрифт, вирівнювання по лівому краю).

Зразок оформлення звороту титульної сторінки

УДК 004.8(075)

М-54

*Рекомендовано Вченою Радою Таврійського державного агротехнологічного університету як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів
(протокол № 9 від 26.03.2019 р.)*

Рецензенти:

Дордів В.Т. – д.т.н., професор, завідувач кафедри електроенергетики і автоматизації Таврійського державного агротехнологічного університету

Сремсв В.С. – д.т.н., професор кафедри інформатики і кібернетики Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

М-54 **Методи та системи штучного інтелекту: навч. посіб. / укл. Д.В. Лубко, С.В. Шаров. – Мелітополь: ФОП Одиорог Т.В., 2019. – 264 с.**

ISBN 978-617-7566-68-6

Основне призначення даного навчального посібника полягає у відображенні теоретичних, практичних та методологічних основ у проектуванні систем штучного інтелекту. Розглянуті питання щодо методів та систем штучного інтелекту, проектування, розробки і застосування систем, призначених для обробки інформації, які базуються на застосування методів штучного інтелекту та суміжних з ним інтелектуальних систем.

Навчальний посібник «Методи та системи штучного інтелекту» призначений для студентів вищих навчальних закладів різного рівня акредитації, які вивчають наступні дисципліни: «Інтелектуальні інформаційні системи», «Методи та системи штучного інтелекту», «Основи обчислювального інтелекту», «Технології розробки та проектування інтелектуальних систем», а також викладачів та студентів, які цікавляться питаннями розробки та використання систем штучного інтелекту.

ISBN 978-617-7566-68-6

УДК 004.8 (075)

© Лубко Д.В., Шаров С.В.

© Таврійський державний

агротехнологічний університет, 2019

Кінцева титульна сторінка

- вид видання за цільовим призначенням (вирівнювання по центру)
- відомості про авторів (прізвище – регістр, жирний шрифт; імя, по-батькові повністю);
- заголовок (регістр, по центру);
- підзаголовочні данні про вид видання (по центру);
- випускні данні, що вказуються згідно ДСТУ 4861:2007, пункти 5.1.12- 5.1.12.5, а саме - дата підписання видання до друку, формат паперу та частка аркуша, спосіб друку, обсяг видання в умовних друкованих аркушах, тираж, номер замовлення виготовлювача видавничої продукції, назва та адреса видавця, назва та адреса друкарні (по центру, мілким шрифтом).

Зразок оформлення кінцевої титульної сторінки

Навчальне видання

Лубко Дмитро Вікторович
Шаров Сергій Володимирович

Методи та системи штучного інтелекту

Навчальний посібник

Підписано до друку 27.03.2019 р. Формат 60x90/16. Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк цифровий. Ум. друк. арк. 15,40.
Наклад 300 прим. Зам. № 2794

Видано та надруковано ФО-П Однорог Т.В.
72313, м. Мелітополь, вул. Героїв Сталінграда, 3а
тел. (098) 243 96 51

Свідомство про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виробників і розповсюджувачів видавничої
продукції від 29.01.2013 р. серія ДК № 4477